

Ældre @ Sagen

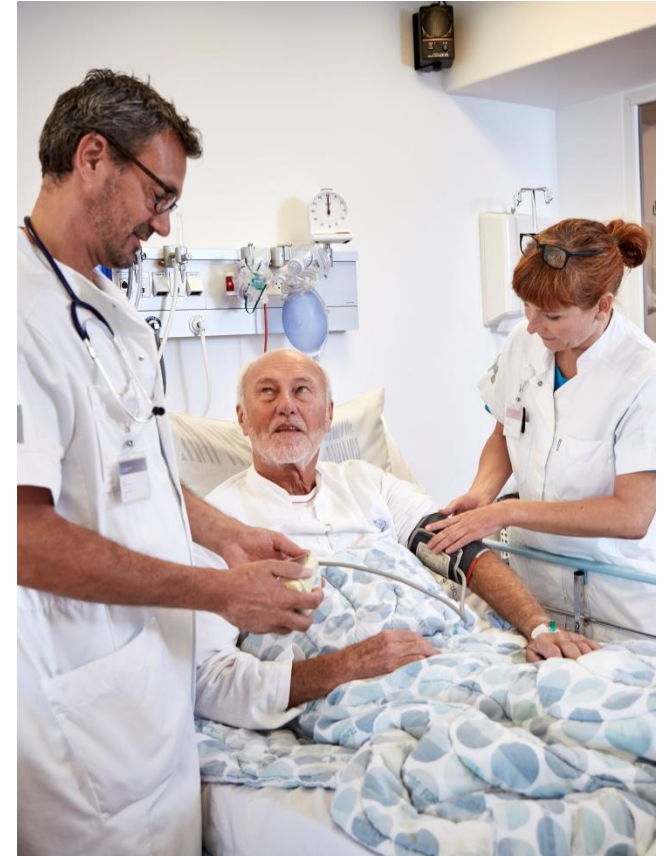
DSS, NYBORG, 2.3. 2023

Ældres ønsker til et mere bredt syn på sygdom og sundhedsvæsenet
- og hvordan kan dette bidrage til mere kvalitet?

Mirjana Saabye, chefkonsulent
Ældre Sagen
ms@aeldresagen.dk

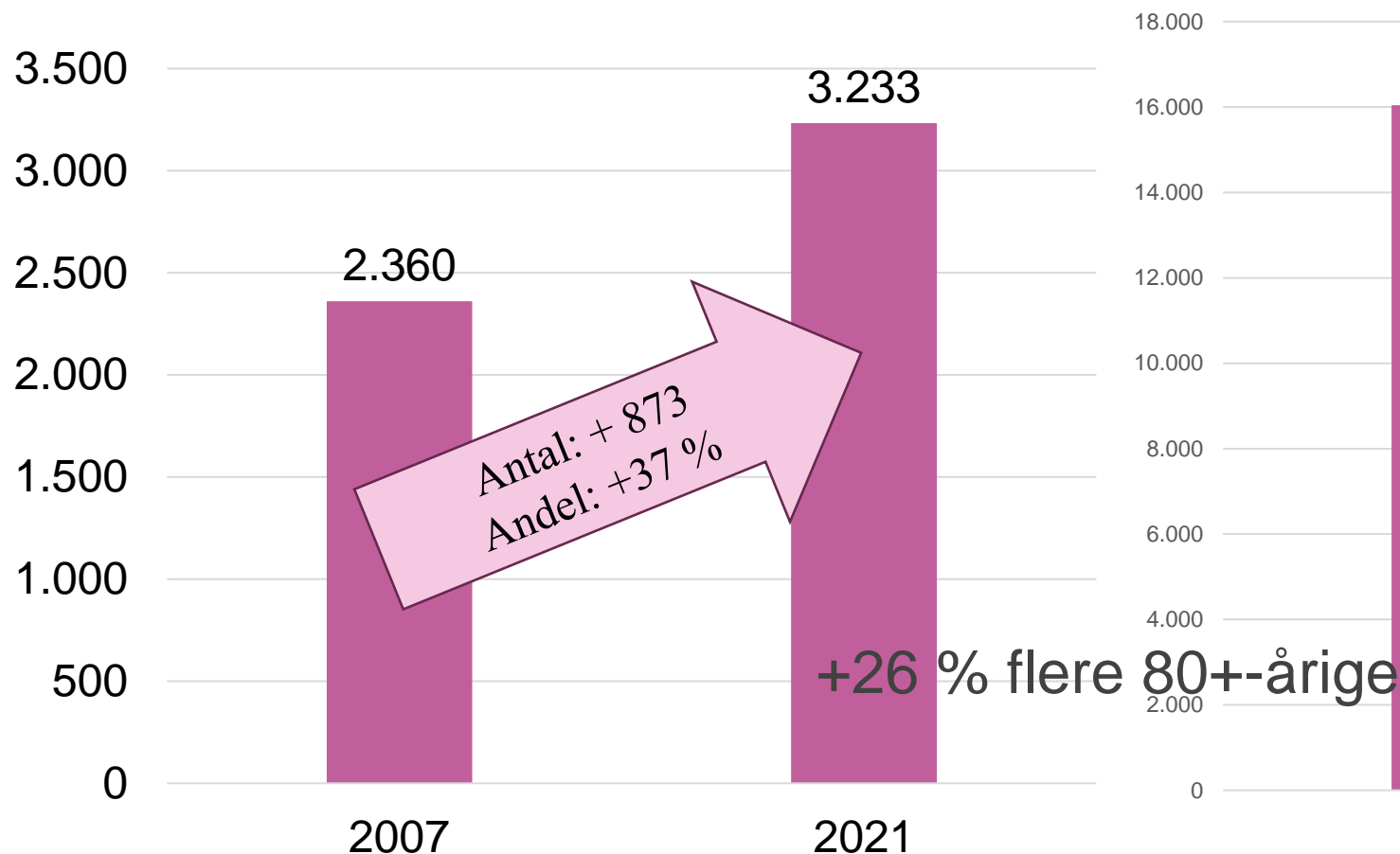

”ældre”

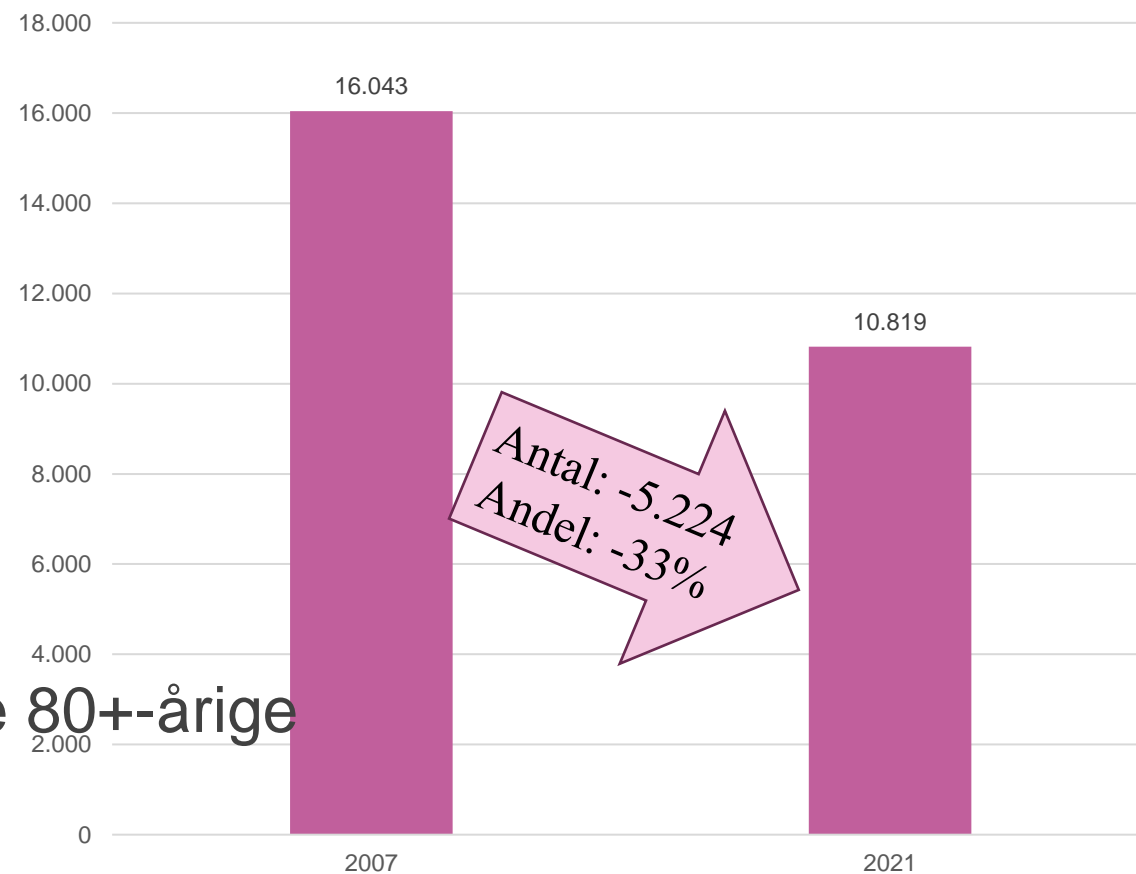

Færre pladser på sygehuse & flere kommunale pladser

Antal midlertidige kommunale pladser

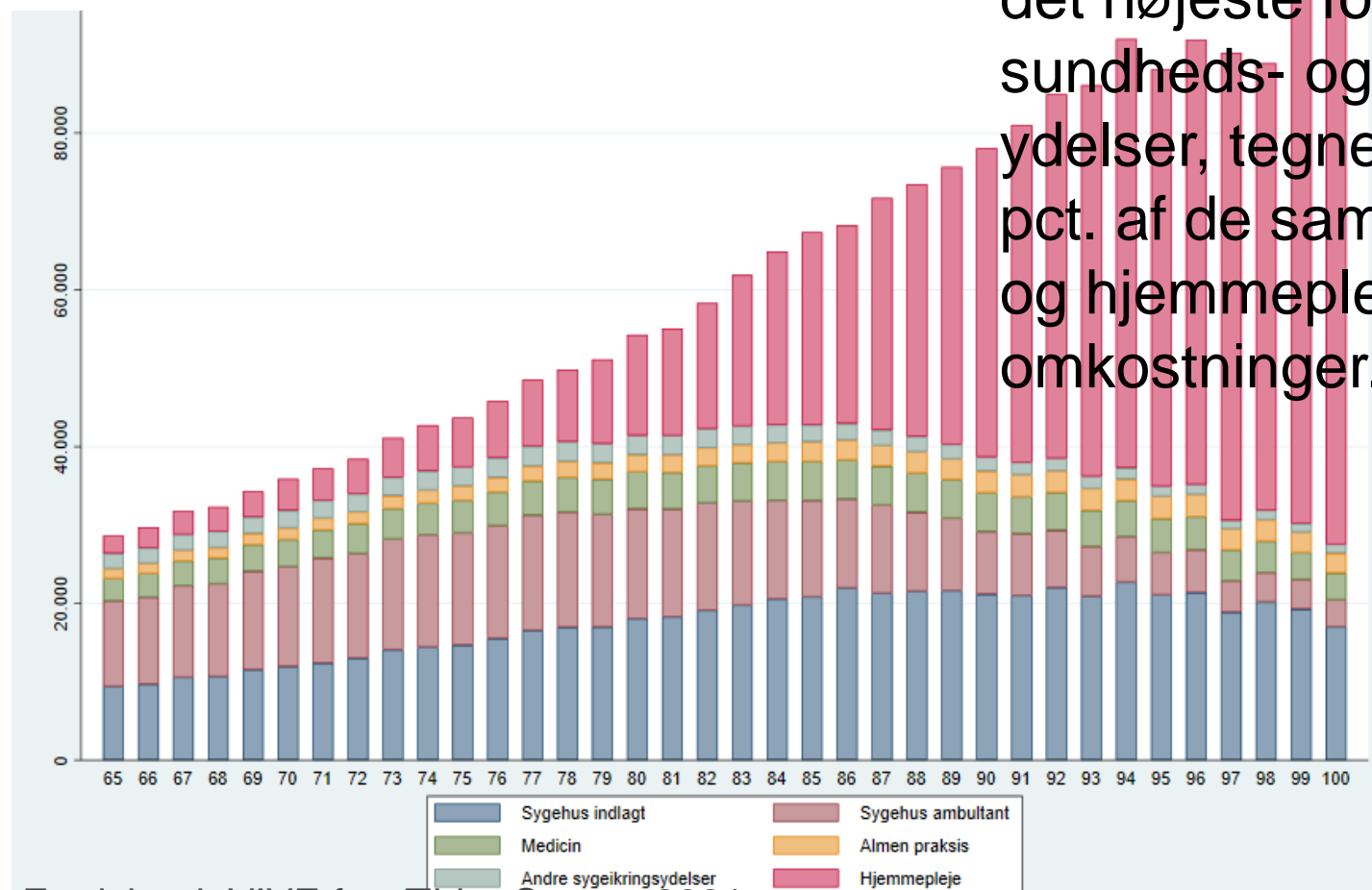

Sengepladser på sygehuse (somatik; normerede)

Ældres brug af sundheds- og hjemmeplejeydelser

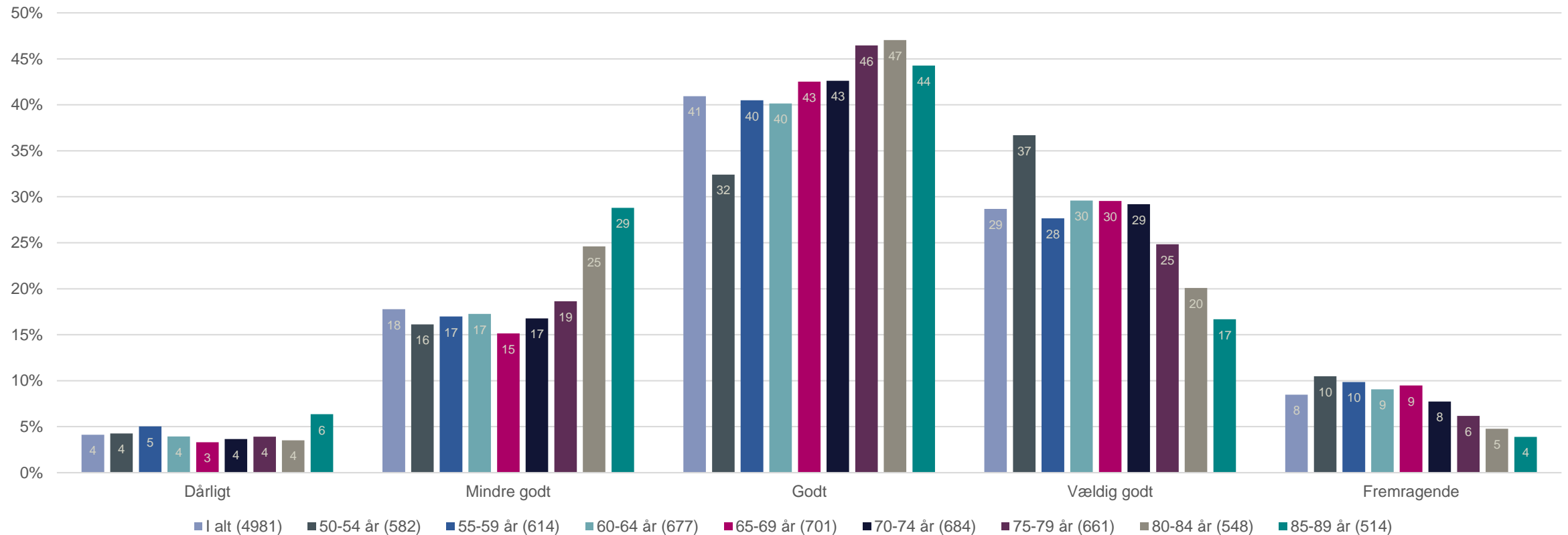
De samlede gennemsnitlige omkostninger pr. person ved forbrug af **sundheds- og hjemmeplejeydelser** hos 65-100-årige personer fordelt på alder og ydelsestype. Danmark, 2018. Kroner.

10 pct. af de ældre, der har det højeste forbrug af sundheds- og hjemmeplejeydelser, tegner sig for ca. 60 pct. af de samlede sundheds- og hjemmeplejeomkostninger.

Ældres selvvalgte helbred – fordelt på alder

Hvordan synes du, dit helbred er alt i alt?

Ældres forbrug af sundhedsydelse

- ikke bare et spørgsmål om alder

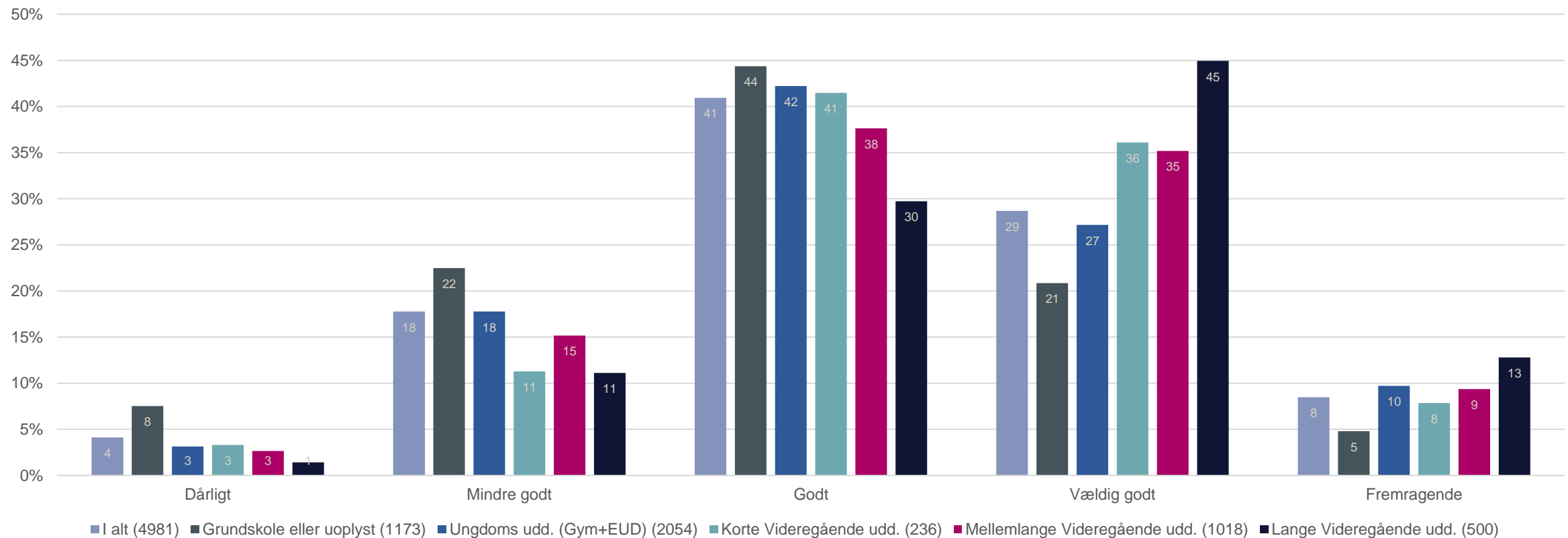
- Social og geografisk ulige fordeling ses blandt 65+ i forbrug af sundhedsydelser, mindre tydelig ved hjemmeplejeydelser.
- Social ulighed i sundhed mindre tydelig ved 80+.
- Geografisk ulighed i sundhed ses fortsat ved 80+ - der ses endog øget forskel i gennemsnitlige omkostninger.

Der er højere gennemsnitlige sundhedsomkostninger pr. person for 65+-årige og højere sandsynlighed for et højt forbrug af sundhedsydelser ved:

- lavere indkomstniveau end ved højere
- kortere uddannelse end ved længere
- tættere urbaniseringsgrad end ved mindre – by vs. land

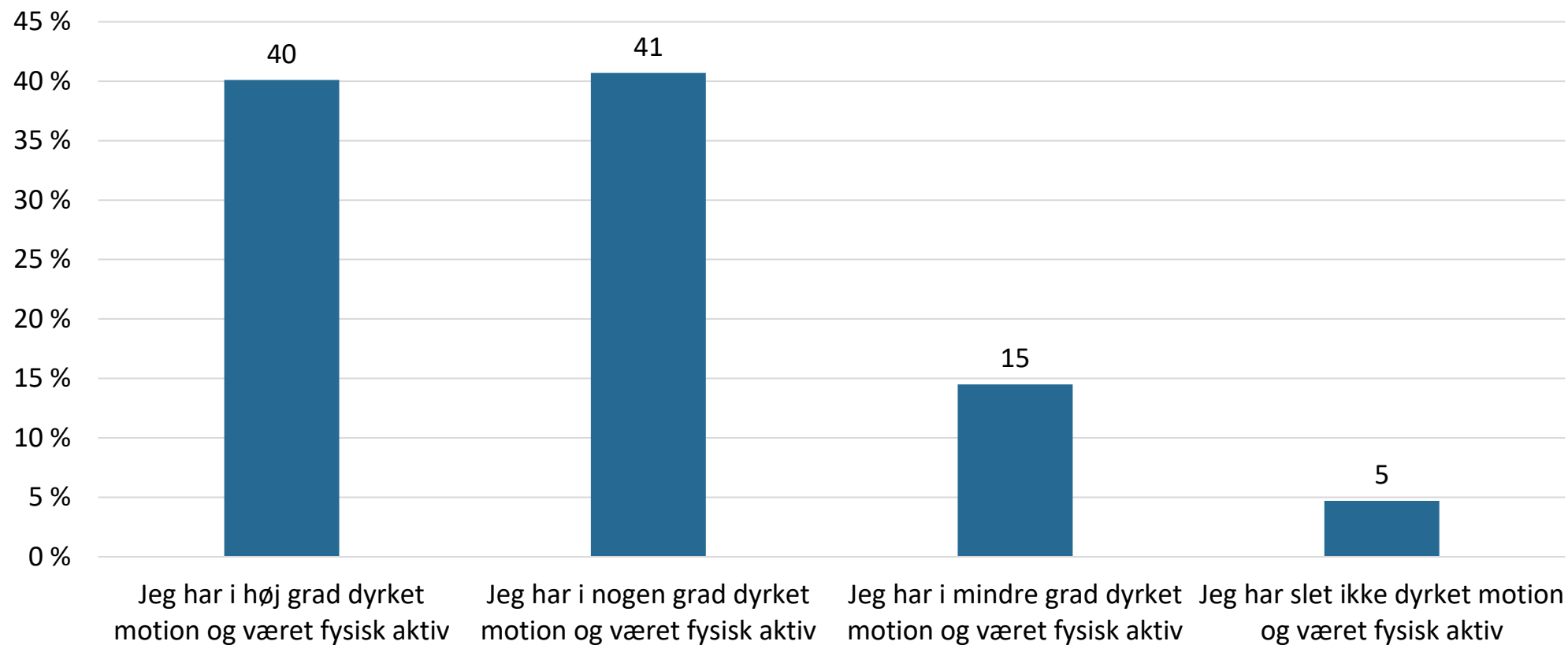
Fremtidsstudiet: Ældres selv vurderede helbred – fordelt på uddannelse

Hvordan synes du, dit helbred er alt i alt?

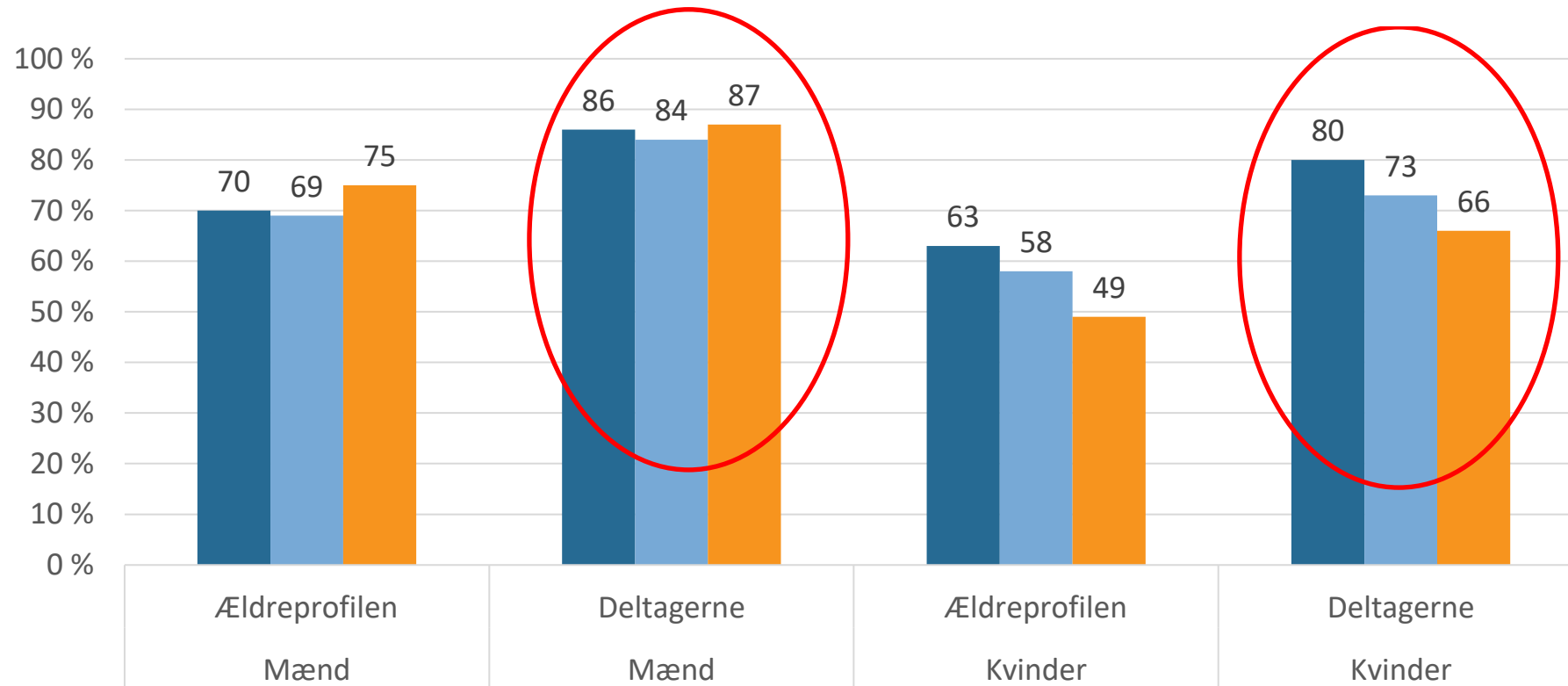

Forskellige erfaringer med fysisk aktivitet

Figuren viser respondenternes svar på, hvilket udsagn der bedst beskriver deres erfaringer med motion og fysisk aktivitet i deres voksenliv (i andele). n = 860. [Kilde: https://www.aeldresagen.dk/frivilligportalen/motion-og-sundhed/viden-om-motion-og-sundhed/undersoegelse-af-motionsomraadet-i-aeldre-sagen](https://www.aeldresagen.dk/frivilligportalen/motion-og-sundhed/viden-om-motion-og-sundhed/undersoegelse-af-motionsomraadet-i-aeldre-sagen)

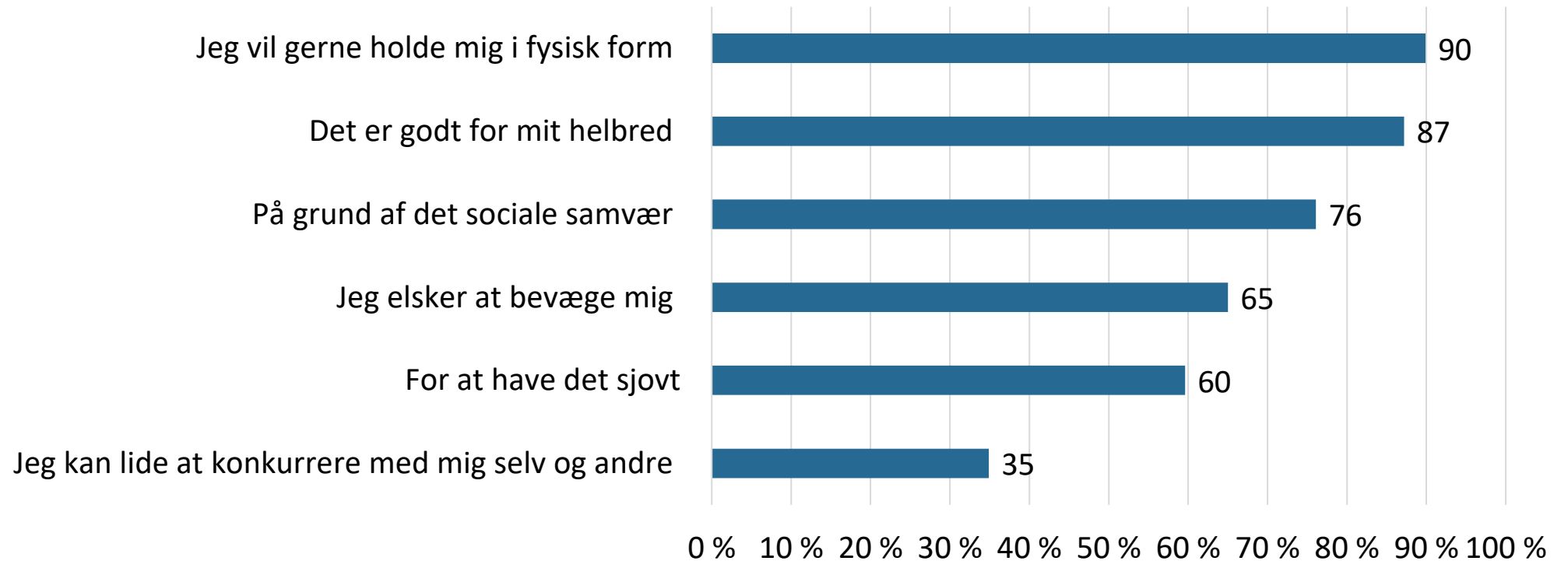
Hverdagsaktiviteter uden besvær

■ Gå 400 meter uden hvile, uden besvær ■ Gå på trapper uden besvær ■ Bære 5 kg uden besvær

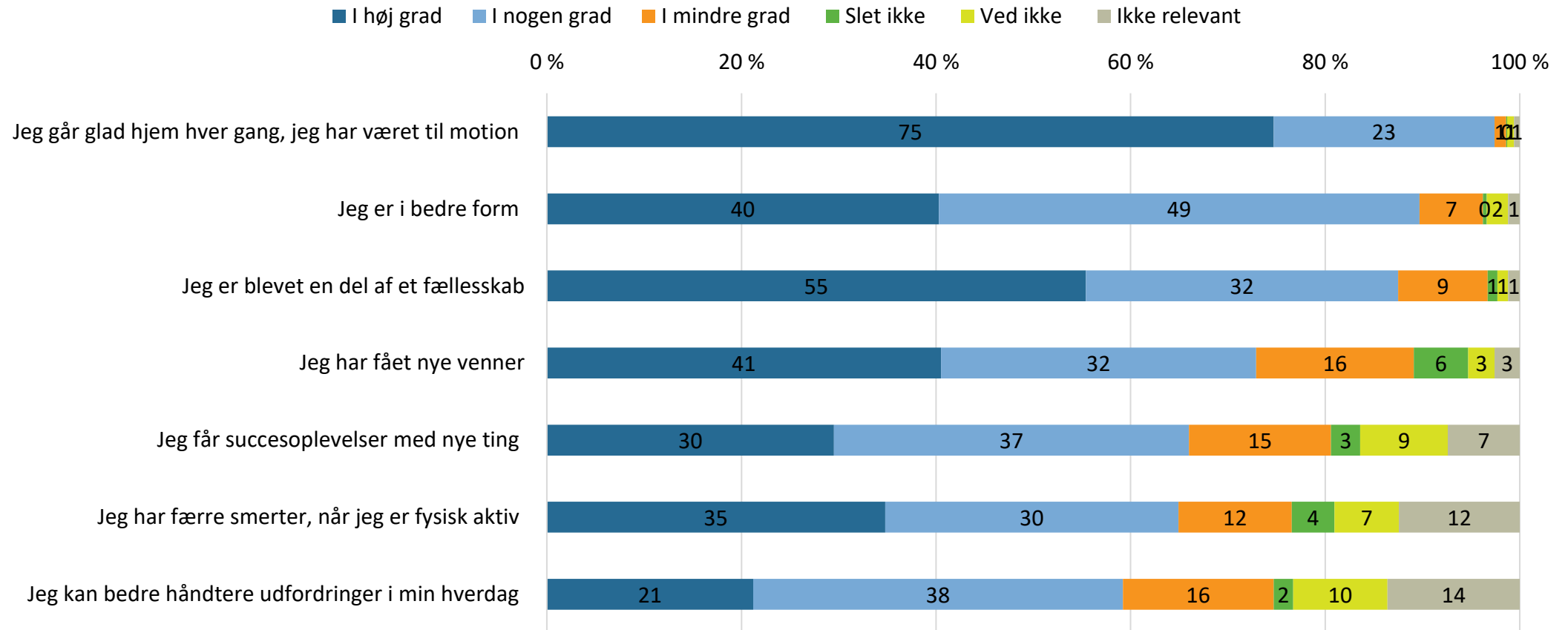
Figuren viser respondenternes svar på, i hvilket omfang de kan klare aktiviteten uden besvær (i andele i pct.) for henholdsvis Ældre Sagens motionstilbud (n=873-897) og Ældreprofilen 2019 (n=3695) fordelt på køn

Hvorfor motion? God form, et godt helbred og socialt liv

Figuren viser svar på spørgsmålet "Hvorfor går du til motion?" (andele i pct.). $n = 942$. Respondenterne har haft mulighed for at vælge flere svar, hvorfor andelen ikke summerer 100 pct.

Fysisk og socialt udbytte i hverdagen

Figuren viser svar på spørgsmålet "Hvad betyder din deltagelse i Ældre Sagens motionstilbud for dig i din hverdag?" (i andele). n=677-891.

Forebyggelse – også et samarbejde med civilsamfundet

Motion er mere end bare motion

Stærkt udbygget samarbejde med frivilligforeninger som fx Ældre Sagen om fx:

- Motionstilbud, fx stolemotion
- Besøgsvenner
- Bisiddere
- Demenscafeer

Appel om en folkesundhedslov

Kvalitet i kommunikation

- patienterne oplever, at deres viden ikke tages alvorligt
- patienterne savner information, der er tilpasset dem
- patienterne ønsker mere ligeværdig kommunikation

Patienterne oplever at blive umyndiggjort pga. deres alder

Altså 'folkepensionist'.. du ka' hurtigt mærke forskellen! Det er en helt anden tone. (...) Hvis man siger et eller andet, så er det sådan... de tænker, 'det ved hun ikke'. Det føles sådan.

- Britta, 76 år

LIGE VÆRDIG KOMUNIKATION?

ULLAS HISTORIE:

JEG BLIVER TALT NED TIL, FORDI JEG ER GAMMEL

”

Det der med at klappe på kinden.... Hvis folk snakker sådan til mig, det kan jeg ikke holde ud. Jeg vil hellere ha' en skideballe.

”

Den der fornemmelse af at man er gammel... (...) At blive betragtet som en der ikke kan tage vare på sig selv. Det var noget andet, hvis jeg var kuleskør ik?

At blive lyttet til
og taget alvorligt

”

Jeg er sgu ikke bange for at være gammel, men jeg er bange for, at de taler nedladende til mig! At det er... 'nu skal du høre, vi alene vide!'

Ulla er 75 år og bor i rækkehus i Rødovre. Hun har ingen børn og har været alene i mange år. Hun har en nevø, som hjælper hende en del. Hun har KOL, urinsyreigt og meget vand i kroppen, især i benene. Hun går dårligt og er faldet flere gange.

Bedre kvalitet i information og kommunikation

Det fremmer en oplevelse af værdighed når...

- Patienternes egen viden anerkendes og værdsættes som et supplement til de sundhedsprofessionelles viden
- Patienterne tages med på råd i vigtige beslutninger
- De sundhedsprofessionelle kommunikerer ligeværdigt med patienten
- De sundhedsprofessionelle løbende informerer patienten om fx prøvesvar og evt. forsinkelser
- De sundhedsprofessionelle afstemmer informationen efter, hvad patienten kan rumme
- De sundhedsprofessionelle bruger humor til at ophæve uligheden mellem dem og patienten
- De sundhedsprofessionelle bruger samme sprog til den ældre patient som til alle andre

Kilde: En værdig behandling - Ældre medicinske patienters oplevelser af værdighed i mødet med sundhedsvæsenet, KOPA, 2020.

Hun føler, behandlingen på hospitalet var uværdig. De skal høre på patienterne og behandle dem ordentligt og menneskeværdigt. De skal ikke ignorere dem – 'hun er jo gammel, så skide være med hende'. Det, jeg var ude for, var i hvert fald uværdigt!
- Bente 82 år

Tryghed og værdighed

- Ældre patienter efterlyser helhedssyn
- Ældre patienter savner kontinuitet og sammenhæng
- Sundhedssystemet trumfer individets ønsker
- Patienternes egen viden bliver ikke anerkendt

Anbefalinger:

- Sæt patienten i centrum
- Lyt til patientens præferencer og behov
- Skab sammenhæng med en tovholder
- Inddrag patienten i planlægningen
- Medmenneskelig og omsorgsfuld tilgang

Lyt til patienter

FILM

Behov for kvalitetspakke

Kvalitetsplan med standarder for det nære sundhedsvæsen

En kvalitetspakke sikre ensartet kvalitet til ældre med flere sygdomme uanset hvor man behandles – ingen ulighed

Ret til værdig behandling

- at være tryk
- at blive set og lyttet til
- lighed i sundhed

Ældre patienter skal have ret til værdig behandling

Ældre Sagen foreslår, at ældre mennesker med flere sygdomme får et sæt af rettigheder:

Ældre patienters rettigheder

Ret til at være tryk

- Hospital og kommune lægger sammen med patienten og evt. pårørende en individuel plan, og patienten får tilknyttet en forløbskoordinator, der sikrer et sammenhængende patientforløb.
- Hospital, almen praksis og kommune sikrer, at patienten får den sundhedsfagligt korrekte og individuelt tilpassede indsats med medicin, træning, ernæring m.m.
- Under indlæggelse på hospital planlægger den kommunale visitator sammen med patient og hospitalspersonale den kommende indsats i hjemmet.
- Hospital, almen praksis og kommune sikrer opfølgning gennem hjemmebesøg med geriatrisk team, praktiserende læge og/eller hjemmesygeplejen inden for de første døgn efter udskrivelse og sikrer fortsat opfølgning ved behov.
- Kommune og almen praksis sikrer kvalitet gennem faste plejehjemslæger på alle plejehjem og lægebesøg på kommunale pladser.
- Kommunen sikrer kvalitet gennem fast tilknyttet sundhedsfagligt personale på kommunale pladser og i plejeboliger.

Ret til at blive set og lyttet til

- Ledelsen belønner og tilskynder empatisk og individuel omsorg, pleje og behandling.
- Hospital og kommune støtter patienten og evt. pårørende i at deltage i beslutninger og planlægning, så indsatsen passer til de individuelle behov og ønsker.
- Videncenter for værdig ældrepleje fremmer værdighed på sundhedsområdet.

Ret til lighed i sundhed

- Hospitalet sikrer, at patienten under indlæggelse får en sengeplads på en hospitalsstue – ikke på gangen.
- Sundhedsfaglig behandling tilpasses den enkelte patient ud fra faglige kvalitetsstandarder, uanset om det er på hospital eller i kommunen.
- Sundhedsvæsenets økonomi følger udviklingen i demografi og behandlingsmetoder, så patienten får tidssvarende høj kvalitet i sin behandling og pleje.
- Patientens behandling er et fælles ansvar understøttet af fælles ledelse og økonomi mellem region og kommune.
- Kommunen sikrer, at ophold på midlertidige pladser pga. sygdom sker uden brugerbetaling.
- Hospital og kommune sikrer, at kørsel til og fra behandling tilbydes og tilrettelægges med udgangspunkt i patientens behov.

”Jeg vil ikke ha’, at de skal komme og tage støttestrømperne af og på, for de kommer først halv 11 om aftenen og tager dem af.”

BIRGIT, 75 ÅR

”Ja altså, når de kommer ind og taler... ja, værdigt og ordentligt til mig og ikke betragter mig som en, der er lavt nede, men betragter mig som ligemand. Det synes jeg, er en meget væsentlig ting.”

KATE, 83 ÅR

”Der skal hun være 10.45. Samme dag skal hun være her 14.20. Det er svært at nå. Hvis hun er i Gentofte til kl. 12, så skal hun retur, men så skal hun være her kl. 14. Det hænger ikke rigtig sammen.”

BERIT, PÅRØRENDE

Ældre Sagen

Ældre Sagen

Ret til at være tryg

Når det er en ny hver gang, så føler man lidt, man er en kasterbold. Man ser 2-3 forskellige, og de har sgu hver deres mening og hver deres svar – det gi'r altså utryghed, det gør!”

PER, 82 ÅR

Da jeg kom hjem, var jeg fuldstændig ubrugelig, og jeg havde min mand hjemme. Men der var ingen, der spekulerede på, at han var dement og i realiteten et meget stort arbejde.”

GRETHE, 77 ÅR

- Individuel helhedsorienteret plan (medicin, træning, ernæring)
- Forløbskoordinator
- Samarbejde på tværs af sektorer og fag, fx
 - Opfølgning m. hjemmebesøg i de første døgn efter indlæggelse
 - Fremskudt kommunal visitation
 - Plejehjemslæger og lægebesøg på kommunale pladser

Ret til at blive set og lyttet til

Jeg havde ikke sovet i et par døgn. Og så kl. 2 om natten kom der gudhjælpemig en sygeplejerske ind og vækkede mig. Hun sku' tage mit sukkertal. Og så kl. halv 4 kommer hun ind og tænder lys, og nu sku' hun et eller andet. Så sagde jeg – du skal ingenting!”

BENT 79, ÅR

Kilde: En værdig behandling - Ældre medicinske patienters oplevelser af værdighed i mødet med sundhedsvæsenet, KOPA, 2020.

- Tid og fokus på empatisk og individuel omsorg, pleje og behandling
- Fokus på individuelle behov og ønsker
- Videncenter for værdig ældrepleje fremmer værdighed på sundhedsområdet

Ret til lighed i sundhed

I starten syntes jeg, de var nogle værre ... jeg følte, de ignorerede mig. De går bare ind, ser mig ikke, hilser ikke.”

INGEBORG, 79 ÅR

Kilde: En værdig behandling - Ældre medicinske patienters oplevelser af værdighed i mødet med sundhedsvæsenet, KOPA, 2020.

- Kommuner og sygehuse fælles ledelse og fælles økonomi for fælles patienter
- Nationale faglige kvalitetsstandarder, uanset om det er på hospital eller i kommunen
- Lægefaglige kompetencer og tydeligt behandlingsansvar for ældre i behandling i kommunerne
- Befordring med udgangspunkt i patientens behov
- Ophold på midlertidige pladser pga. sygdom sker uden brugerbetaling

Værdig behandling og forebyggelse

- Kvalitet, sammenhæng og patientsikkerhed i fokus, men omsorg og værdig behandling skal være helt grundlæggende
- Helhedstilgang til sundhed og forebyggelse i sundhedsvæsenet, men også vigtigt i ældreplejen
- - og i civilsamfund

”

Jeg bliver behandlet mere personligt af akutteamet end på hospitalet – de er smilende og venlige. Det andet [red: hospitalet] er sådan standard, det er de kolde hænder. De andre [red: akutteamet] er varme hænder.

- Holger, 90 år, akutteam

Kilde: En værdig og tryk behandling - Ældre medicinske patienters oplevelser af værdighed i mødet med kommunale akutfunktioner, CPI, 2021.

Tak for opmærksomheden

